

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravištvu: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokojence

FR. Z.:

Veljavnost naknadno spremenjenih upravnih odločb

Neki državni uradnik je vložil tožbo proti ministrski odločbi, s katero se mu je za osebno pokojnino priznalo samo 27 let efektivne službe in sorazmeren odstotek pokojnine od njegovih zadnjih prejemkov. S to ministrsko odločbo, ki je postala pravnomočna, mu ni bil vračunan v leta efektivne službe čas, ki ga je prebil kot prostovoljno dalje služeči podčastnik v bivši avstro-ogrski vojski.

Ker je dotični upokojenec vložil novo prošnjo na ministrstvo, naj se mu prizna in všteje tudi ta podčastniška služba v dobo efektivnega službovanja, je ministrstvo v smislu § 133. zak. o sploš. upr. postopku njegovo prošnjo vnovič obravnavalo in izrečno ugotovilo, da je bila njegova prejšnja, že pravnomočna odločba, nepravilna in napačna. Zato je ministrstvo izdalo novo odločbo, s katero je pritožniku priznalo za pokojnino tudi čas, ki ga je odslužil kot podčastnik (po rednem kadetskem roku), tako da je z všteti podčastniške službe priznalo uradniku vsega skupaj nad 39 efektivnih službenih let. Zato mu je vnovič odmerilo pokojnino v višini 95 % njegovih zadnjih aktivitetnih prejemkov in odredilo, naj se mu ta nova pokojnina izplačuje od 1. januarja 1938. dalje.

Proti ti odločbi je upokojeni uradnik vložil tožbo na državni svet in zahteval, naj se mu nova, povečana pokojnina izplačuje že od 1. julija 1932., torej od tistega dne, ko se mu je pokojnina sploh pričela izplačevati. Iz vsega predmeta je jasno videti, da je bila prejšnja ministrska odločba nepravilna — in to brez krivde upokojenca — zato se mu mora tudi pravilno odmerjena pokojnina vsekako izplačevati že od dne prvotnega predpisa pokojnine, ne pa šele od 1. januarja 1938.

Državni svet je tožbo kot nedopustno zavrnil. To svojo odločbo utemeljuje državni svet takole:

»Izpodbijana odločba je bila izdana v smislu § 133. zak. o upr. postopku in z njo je bilo v tožilčevu korist zamenjena prejšnja pravnomočna odločba štev. XY...

Po § 133. zak. o upr. postopku je oblastvu, ki je izdalo pravnomočno odločbo, prepuščeno na prosto presojo, ali sploh na strankino prošnjo hoče obravnavati in spremeniti prejšnjo, že pravnomočno odločbo.

To je prepuščeno popolnoma prosti presoji oblasti in ni nobenega pravnega sredstva, če pristojno oblastvo te prošnje noče vnovič obravnavati.

Kolikor se pa oblastvo v smislu § 133. zak. o upr. postopku spusti v obravnavanje take prošnje in izda novo odločbo, s katero se izmenja ali razveljavi prejšnja, že pravnomočna odločba, je popolnoma od njegovega prostega preudarka odvisno, v kolikšnem obsegu bo spremenilo ali razveljavilo že pravnomočno prejšnjo odločbo.

Po tem je torej v tem konkretnem primeru bil minister kot pristojno oblastvo, ki je izdalo izpodbijano odločbo o zamenji prejšnje odločbe v korist stranke, popolnoma upravičen, da določi trenutke, od katerega prizna zvišane pokojninske prejemke tožitelju.

Zato je tožba nedopustna in je državni svet odločil, kakor je v dispozitivu odločbe.

V smislu odločbe splošne seje državnega sveta od 20. in 22. julija 1931., štev. 25.305, se tožitelj ne obsodi na plačilo takse iz tar. post. 52. taks. zakona.

Tako je torej odločil državni svet. Gotovo je to stališče iz formalno-

pravnih vidikov popolnoma pravilno in mu ni kaj oporekati. Stališče, da je upravnemu oblastvu na prosto dano, da določi od kdaj naj velja nova odločba, je tudi razumljivo — vsaj v primerih, kjer se popravlja v strankino korist odločba, ki je oškodovala stranko, a se le-ta ni pravočasno poslužila rednih pravnih lekov. Torej v primerih, kjer gre za nekako milost oz. milostno ukrepitev v strankino korist in kjer je stranka sama zakrivila ali vsaj povzročila napačno prvotno odločbo.

V konkretnem primeru, česar seveda iz tega kratkega poročila ni videti, je bila pa prva ministrska odločba odmerila pokojnino popolnoma in očitno napačna in protizakonita — kar je to ministrstvo v pobijani odločbi tudi samo priznalo. Upokojenčeve pritožbe

in tožbe so bile deloma zaradi nerazumljivega postopanja upravnih oblastev, deloma iz drugih razlogov zavrnjene, dasi ni bilo ves čas nobenega dvoma, da se mu godi huda krivica.

V takih primerih bi pač moralo prizadeto oblastvo, ki je s svojim malomarnim ali zlonamernim postopanjem prizadejalo stranki očitno krivico in ji povzročilo s tem tudi nepotrebne stroške, skrb in veliko gmotno škodo, ko spremeni svojo prvotno odločbo, dati novi odločbi veljavnost „ex tunc“, t. j. od takrat, ko bi bilo moralo ob pozornejšem in vestnejšem poslovanju izdati že prvič pravilno in zakonskim predpisom ustrezno odločbo. Tako ravnanje bi ne le v očeh prizadetega, temveč tudi pri drugih državnih uslužbencih in državljanih sploh moglo okrepiti prepričanje, da je pravičnost temelj vladavin in da gre pravica tudi preko formalnih pravnih dopustnosti.

ima pravico opraviti izpit in iz česa je nima itd. Naravno je, da tako potrdilo ne more veljati za ves čas, temveč samo za tisto časovno obdobje, dokler se položaj glede šolanja in šolskega učenja ne more spremeniti (šolsko leto, semester).

Če uživalec pokojnine, ki zahteva nadaljnje izplačevanje pokojnine tudi po polnoletnosti, ne more predložiti potrdila, v katerem je mimo potrditve, da je reden učenec, tudi izrečno označeno, da se uspešno uči, bo mogla blagajnica sprejeti tudi potrdilo, v katerem ni te izrečne potrditve, toda v katerem je navedeno, da je reden učenec in da je do trenutka izdavanja potrdila opravil vse izpite, ki jih je po zadevnih predpisih o polaganju izpitov imel pravico in sploh mogel opraviti. Če se tako potrdilo ne predloži, se pokojnina ne more izplačevati.

Tod je treba upoštevati možne primere, da je uživalec pokojnine šele v prvem letu učenja in da si še ni pridobil pravice do opravljanja izpitov na fakulteti. V takih primerih se more kot dokaz o rednem šolanju in uspešnem učenju sprejeti tudi potrdilo, v katerem bo razen potrditve, da je reden učenec, navedeno tudi to, da si še ni pridobil pravice do opravljanja izpitov na fakulteti. V takem primeru se more smatrati, da je učenje uspešno do prvega prihodnjega izpitnega roka, če se je sicer od dosežene polnoletnosti do vpisa na to fakulteto redno šolal in uspešno učil.

Tako se bo ravnalo tudi, kadar se nadaljuje izplačevanje pokojnine po polnoletnosti na podlagi šolanja in po predpisu čl. 154., odst. III., uradniškega zakona iz leta 1923., in čl. 140., odst. III., zak. o drž. prom. osebju iz leta 1923.

Po tem pojasnilu se bo postopalo od 1. oktobra 1938. dalje.

Da se strinja s tem pojasnilom, je glavna kontrola izjavila z odločbo splošne seje od 25. oktobra 1938., štev. 128.868.

Rodbinska pokojnina in uspešno učenje

Uradno pojasnilo o smislu toč. 5., odst. 1., § 153. u. z.

Po § 153. u. z. in § 159. zak. o drž. prom. osebju izgube sinovi pravico do rodbinske pokojnine po starših, ko postanejo polnoletni. Izjemoma se jim pa plačuje rodbinska pokojnina še naprej, če so na rednem šolanju in sicer le ob dokazu uspešnega učenja, najdlje pa do dovršenega 23. leta starosti.

Ker je postavljeno torej za nadaljnje izplačevanje pokojnine po doseženi polnoletnosti kot pogoj tudi uspešno učenje ob rednem šolanju, se pojavlja za izplačilne blagajne vprašanje, kdaj je ta pogoj izpolnjen, ker se v šolskih potrdilih ne označuje, ali je učenje uspešno, temveč samo, da je dotičnik reden učenec. Če se pa zahteva poročilo od pristojne fakultete (po večini gre za primere z vseučilišč, že zaradi učenčeve starosti), se dobi samo poročilo, v katerem je navedeno, katere izpite je dotičnik opravil, pri čemer ni govora o uspešnem učenju, tako da blagajna tudi še nadalje ostane v negotovosti, ali je učenje uspešno ali ne. Zlasti je to oteženo zaradi okolišnosti, ker posamezne fakultetske uredbe vprašanje opravljanja izpitov različno urejajo, skladno s potrebami in nameni pouka na dotični fakulteti, nekatere fakultete pa sploh še niso dobile uredbe v smislu pooblastila splošne univerzitetne uredbe. Zato je v praksi zahtevski pogoj uspešnega učenja zanamarn.

Da bi se izplačujočim blagajnam to vprašanje pojasnilo in da bi se pravilno postopalo, je finančno ministrstvo izdalo pojasnilo štev. 31.155/I od 23. septembra 1938., ki se glasi:

»Po § 153., toč. 5., u. z., kakor tudi po § 159., t. 5., zk. o drž. prom. osebju, je predpisano, da sinovi izgube pravico do pokojnine s polnoletnostjo. Od tega pravila je izjema, da se pokojnina izplačuje tudi še nadalje do dovršenega 23. leta starosti, če se sinovi redno šolajo in če dokažejo uspešno učenje. Da gre v konkretnem primeru za izjemo, t. j. da se sin redno šola in da je njegovo učenje uspešno, mora dokazati oseba, ki na podlagi tega izjemoma zahteva izplačilo pokojnine. To jasno izhaja iz same prirode stvari, ker kdor zahteva, naj se mu nekaj po zakonu izjemoma prizna, mora tudi dokazati, da postoji ta izjema. Potem izhaja to jasno tudi iz samega besedila navedenih določb, ki predpisujejo izjemno izplačevanje pokojnine ob dokazu uspešnega učenja, pri čemer se smatra kot pogoj, da predloži dokaze oseba, ki izjemno izplačevanje zahteva. Končno to jasno izhaja tudi iz § 78., al. 5., zak. o splošnem upravnem postopku.

Po tem bodo izplačilne blagajne praviloma ustavile izplačevanje pokojnine, kadar sin doseže polnoletnost, izjemoma pa bodo nadaljevale izplačevanje, če bo predložil dokaz, da se redno šola in da se uspešno uči. Ali se neki učenec uspešno uči, za to ocenitev niso pristojne izplačilne blagajne na podlagi potrdila ali poročila šole o opravljenih izpitih, o izpitnih rokih in o pravici do opravljanja izpitov v teh rokih, temveč je za to poklicana pristojna uprava dotične šole. Da bo mogla tudi po doseženi polnoletnosti še naprej izplačevati pokojnino, bo blagajna zahtevala, da se ji predloži potrdilo šolskega oblastva, da je ta oseba reden učenec in da se uspešno uči. Če bo v potrdilu izrečno vsebovan izraz, da je učenje uspešno, blagajne nadalje nič več ne briga, kdaj je opravil izpite, kdaj jih bo opravil, iz česa

Naša pošta in železnica

Tudi naše bralce bodo gotovo zelo zanimali podatki, ki jih vsebuje ta članek, katerega prinašamo iz ljubljanskega »Slovenskega poštarja«. Podobne so razmere tudi še v marsikateri drugi upravni stroki, kjer prednjačimo Slovenci v delu in zbiranju dohodkov, med prejemki smo pa daleč, daleč — zadaj.

»Od leta 1932. do 1938. so naše poštne direkcije z izjemo v Novem Sadu zvišale stalež uslužbencev, in sicer: ministrstvo za 22, v Zagrebu za 14, v Splitu za 26, v Sarajevu in Cetinju za 79, v Beogradu za 89. V Novem Sadu je ostal stalež neizpremenjen, v Skoplju pa se je zmanjšal za 10. In Slovenija? Pri nas se je v tej dobi stalež poštних uslužbencev znižal za 98 oseb. Zaradi tega slovenski poštarji nimajo dopustov, naša mladina ne pride do skromne službe, naše osebje ima tako naporno službo, ki presega že človeške moči. Da je glede padca uslužbencev ljubljanska direkcija na prvem mestu, mora biti gotovo neki tehten vzrok, bi kdo rekel. Bržčas je ljubljanska direkcija pošte in telegrafa nerenabilna in nareja celokupni upravi v državi občutno zgubo! Res je narobe:

Proračunsko leto	Čisti dohodek celokupne pošte in telegrafске uprave din	Čisti dohodek poštne in telegrafске uprave ljubljanske direkcije din	
1935./36.	109.098.000	21.325.000	19 %
1936./37.	93.468.000	26.402.000	28 %
od 1. IV. do 31. XII. 1937.	—	23.272.000	33—34 %

ljubljanska direkcija je glede donosa na prvem mestu! Naj navedem dokaz samo za zadnja tri leta.

Prav taka kakor je stiska naših poštarjev, je tudi stiska slovenskih železničarjev. V letih 1935. do 1937. se je stalež uslužbencev zvišal pri direkcijah: pri generalni direkciji v Beogradu za 16,30 %, pri direkciji v Subotici za 11,02 %, pri direkciji v Zagrebu za 10,60 %, pri direkciji v Sarajevu za 42,60 %, pri direkciji v Ljubljani pa za 1,67 % (eden odstotek 67/00). Zaradi zapostavljanja Slovenije mora slovenski železničar izvršiti letno 4000 delovnih ur namesto 2240, ki bi odpadle na 280 delovnih dni po 8 ur. Na drugi strani pa je širši ljudski sloj, to so progovni delavci, le od časa do časa zaposlen in ujamejo stalni delavci letno komaj 2000 delovnih ur in jim urnina ne zadostuje za kritje celoletnih življenjskih potreb. V Sloveniji je draginja (letošnji primer s pšenico in sladkorjem!) večja kakor v ostalih krajih države in gara naš človek ob teh razmerah ob izenačenih plači pri osebnem prometu za 87 %, pri tovarnem pa za 20 % nad državnim povprečjem. Da bi bil slovenski železničar izenačen tudi pri delu z ostalimi železničarji v državi, bi morali v Sloveniji nastaviti takoj 2000 novih ljudi. Železnice na slovenskem ozemlju donajajo letno 21 % vseh dohodkov in 65,5 % od km nad povprečjem v državi; posamezni slovenski železničar pridela 32,8 % nad

povprečjem železničarja v državi. Moje trditve naj podkrepi pregled dohodkov državnih železnic v letu 1935./36.

Tako beremo v novi knjigi »Sodobna vas na Dolenjskem«, odličnemu delu gosp. Vinka Möderndorferja. Torej že laiki — pisec je učitelj — vidijo to strašno krivico. A kje so naši voditelji in glasniki enakopravnosti?»

Direkcija	Dolž. prog		Skupni doh.		Dohodki na	
	v km	v %	v milj.	v %	1 km	1 usl.
Ljubljana	1.145,7	12,2	406,3	21	355.000	41.900
Zagreb	2.302,3	23,5	503,0	21	227.000	31.100
Subotica	1.899,7	20,3	367,6	19	193.700	40.800
Beograd	2.673,1	28,3	483,7	25	183.400	27.200
Sarajevo	1.465,4	15,7	174,1	9	111.300	16.600
Skupaj:	9.349,7	—	1.934,7	pov- prečno	214.220	31.540

Uspeh mariborskih zadrugarjev

Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Mariboru je imela svoj 18. redni občni zbor v nedeljo, 14. maja, v veliki dvorani mariborskega Narodnega doma. Udeležilo se ga je 95 delegatov (izmed 102) in preko 100 drugih članov. Prejšnje popoldne je bila seja delegatov in obeh odborov. Tu so se obravnavale zadeve, ki niso primerne za javnost.

Iz obširnega poročila upravnega odbora posnamemo, da je imel leta 48 sej in 18 posvetovalnih sestankov. Delegati so izvolili iz svoje srede razne odseke. Tudi sej teh odsekov se je udeleževal običajno član uprave. Osnovni se je tudi krožek žen zadrugar, ki je prav marljivo delal. Poleg drugega, je priredil božičnico za otroke revnih članov. Zadruga je prirejala zadržne sestance s predavanji. V mestu ni bilo zadovoljivega odziva, pač pa je bilo obilo obiskovalcev v Studencih in na skupnih prireditvah z železničarsko zadrugo.

Članov je zadruga v začetku leta 1938. štela 5030, tekem leta jih je pristopilo 438, odpadlo vsled smrti, premestitve ali izključitve 181, tako da je bilo ob koncu minulega leta 5287 zadrugarjev. Blaga je prodala zadruga za preko 27 milijonov dinarjev in sicer največ špecerije (za okoli 18 milijonov), nato manufakture za kakih 5 milijonov. Od vrednosti celoletnega nakupa je povrnila članom 1.442.210 din in sicer za blago, plačano v gotovini, 5 1/2 %, za ono na kredit 4 1/2 %.

Ob koncu leta 1938. je imela zadruga na zalogi blaga za 5.736.583 din (za 1 in pol milijona manj kakor prejšnje leto), zadrugarji so bili dolžni zadrugi nekaj manj kakor 4 milijone dinarjev. Ta postavka je zato tako visoka, ker si nabavijo člani blago za januar že od 24. dec. dalje in ker si jeseni nakupijo največ manufakture, ki jo odplačujejo v mesečnih obrokih. Sredi maja n. pr. ne dosega ta postavka niti polovice navedene vsote. Dvornih terjatev je zelo malo, namreč komaj okoli 23.000 din. Te zadruga sproti odpiše, kar od tega naknadno izterja, pa vračuna v čisti dobiček. Tako je lani izterjala na ta način 20 tisoč dinarjev.

Nabavna vrednost premičnin znaša 1.600.000 din, od česar moramo odšteti sklad za obnovo premičnin v znesku 900.000 din, tako da ostane sedaj

nja vrednost 700.000 din (vse zaokroženo). Vrednost nepremičnin znaša po odbitku sklada za obnovo istih okroglo 2.847.000 din. Iz sklada za članske namene je bilo na posmrtninah izplačanih 484.000 din, tako da je znašala ta sklad ob koncu leta 2.218.000 din. Rezervni sklad je znašal 3.400.000 din, torej je narasel za 64.000 din.

Vobče opažamo, da so vsi skladi znatno narasli. V celoti vidimo, da zadruga lepo napreduje pod spretnim vodstvom upravnega odbora. Tudi revizijsko poročilo se izraža vseskozi pohvalno o poslovanju zadruga, tako da so mariborski državni nameščenci lahko nanjo ponosni. Tudi debata je

pokazala, da delegati odobravajo v splošnem poslovanje. Ker pa ni nobena človeška ustanova popolna, je naravno, da so razni delegati predlagali to in ono za izboljšanje.

Pri spremembi pravil je najvažnejše to, da smejo odslej pristopiti k zadrugi kot člani tudi osebe, ki niso državni ali samoupravni nameščenci. Pri sprejemu teh pa bo odbor posebno strogo postopal in jim bo dovoljen le nakup za gotovino (torej ne na kredit).

V tajnem glasovanju je bil nato sprejet predlog o izmenjavi članov obeh odborov s 53 proti 42 glasovom. V upravo so nato bili izvoljeni od prejšnjih odbornikov gg. Reher Anton, Juhart Franjo, Močivnik Ivan in Močan Josip (Celje), na novo pa gg. Gorup Josip, Gračner Drago, Lešnik Mirko, Turk Alojzij, Vezjak Danilo, Bajt Anton, Križan Ivan in (prvič tudi članica) ga. Pahor Slava. V nadzorstvu je ostal od starih članov samo g. dr. Dolničar Josip (za Celje), dočim so bili vsi ostali na novo izvoljeni in sicer gg. Amalič Julij, Andrejčič Srečko, Fajt Mijo, Mlakar Ladislav, Pipan Ernest in Ribič Ivan. drp.

Kongres davčnega uradništva

Na binkošno nedeljo je bil sklican v Ljubljani 16. državni kongres Združenja davčnih uradnikov kraljevine Jugoslavije. Zborovanje je bilo v dvorani kolodvorske restavracije v Ljubljani in se ga je udeležilo okrog 150 odposlancev iz vseh delov države.

Ker je bil predsednik ljubljanske sekcije, inspektor g. Anton Vardjan, bolan, je v njegovem imenu odprl zborovanje podpredsednik sekcije, viš. kontrolor g. Jože Šterbenec, ki je po uvodnih formalnostih pozdravil navzoče zastopnike, med njimi zlasti zastopnika fin. ministra, direktorja g. Avgusta Sedlarja.

Nato je prevzel vodstvo zborovanja predsednik upravnega odbora organizacije, g. Božo Valtrovič iz Beograda, ki je pozdravil zborovalce. Potem so službeni predstavniki želeli društvu in zborovanju kar največ uspeha. Iz tajniškega poročila osrednjega odbora g. Petra Smiljanica je videti, da je bil lani kongres davčnega uradništva v Ohridu, prvi kongres je bil pa leta 1923. v Ljubljani. Ker osrednji odbor lani na kongresu ni dobil razrešnice, je moral novo izvoljeni odbor pregledati vse poslovanje prejšnjega, kar je s težavo vsaj v glavnem zadovoljivo opravil. To revizijsko delo je naletelo na razne ovire, ker dolgo časa sploh ni mogel odbor dobiti vseh potrebnih spisov in drugih pripomočkov, nato je bil pa odbor zaradi odstopa nekaterih članov okrnjen, da je bilo treba vanj poklicati namestnike. Odbor se je največ trudil, da izboljša

svoje strokovno glasilo »Poreska služba«, ki se tiska sicer v 1500 izvodih, ima pa komaj 400 naročnikov. Značilno je, da je v vsej državi pri 325 davčnih upravah vsega skupaj 1825 davčnih in 378 arhivskih uradnikov, medtem ko ima organizacija komaj dobrih 400 članov.

Glede splošnih stanovskih zahtev je organizacija večkrat posredovala, toda po večini žal brez uspeha. Dosegla ni zvišanja draginskih doklad, niti posebnega dodatka. Prav tako niso uspele zahteve za nagrade za nadurno delo, za priznanje potnega pavšala in še razne druge strokovne težnje.

Ob poročilih g. B. Šuležanovića, člana nadzornega odbora, in g. Iv. Stojanovića o stanju blagajne se je razvila precej živahna obravnavna, ki je pokazala, da iz organizacije še niso odstranjena vsa nesoglasja in spori. Končno je bil sprejet predlog zagrebških zastopnikov, naj se lanski in predlanski upravi izreče razrešnica, da se s tem dokončno pokopljejo in pozabijo minula nesoglasja in pomanjkljivosti.

Pri volitvah so bili izvoljeni v upravni odbor gg. Milovan Petrovič, Božidar Jovanović, Venčeslav Čupeta, Miloš Stojić in Voja Stevanović, vsi iz Beograda, mimo njih pa avtomatsko pride v upravni odbor vseh 10 predsednikov sekcij in poverjenikov Združenja. V nadzorni odbor so bili pa izvoljeni gg. Ivan Stojanović, Nikola Konjević in Mihajlo Novičić.

Na predlog zagrebških in sarajevskih zastopnikov so bila organizacijska pravila v nekaterih bistvenih točkah spremenjena. Nato je bila soglasno sprejeta izčrpna resolucija, ki vsebuje v glavnem naslednje zahteve:

Davčne uprave naj se zasedejo z zadostnim številom uradništva, poleg njih pa naj se postavi dovolj stalnih davčnih izvrševalcev, kar bi omogočilo pravilno odmero in izterjavanje davščin. V finančnem ministrstvu naj se ustanovi stalen odbor za temeljito reorganizacijo davčne službe. V ta odbor naj se mimo drugih pokličejo tudi davčni uradniki od davčnih uprav iz raznih delov države. Za odmerjanje in pobiranje samoupravnih doklad naj se z zakonom ali uredbo določi primerna nagrada. Arhivski uradniki, ki imajo davčne uradniške izpite, naj se postavijo za davčne uradnike s pravico do polaganja višjega strokovnega izpita. Vsem davčnim uradnikom brez tega izpita naj se omogoči napredovanje v VII. polož. skupino. Vsem zaslužnim uradnikom v VI. skupini, ki jih je dosegel oviral 2. odst. § 257. u. z., naj se omogoči napredovanje v V. skupino, ostalim naj se pa prizna možnost napredovanja v IV./2. položajno skupino. Za izpitne kandidate naj se uzakoni primeren plačan dopust.

Občni zbor profesor-ske organizacije

Dne 21. maja je bil občni zbor ljubljanske sekcije Proforskega društva. Zborovanje je bilo v Trgovskem domu v Ljubljani in ga je vodil g. dr. Stanko Gogala. Po uvodnih formalnostih je podal predsednik društva, g. prof. Grafenauer, obširno poročilo o delovanju društva v minulem letu.

Iz poročila je posneti, da se je lani položaj profesorjev navzlic vsem oviram nekoliko izboljšal. Sedanji prosvetni minister je v letošnjem finančnem zakonu izposloval več nujno potrebnih pooblastil. Na novo je bilo postavljenih 400 suplentov in strokovnih učiteljev, kar je za profesorje velika olajšava. Društvo bo za nove suplente priredilo v jeseni pedagoški tečaj. V minulem letu je opravilo 39 suplentov proforski izpit. Navzlic novim nastavitvam je še nad 100 absolviranih filozofov brez službe, odpravljen je pa brezplačno volonterstvo diplomiranih filozofov. Reorganizirale so se tudi nekatere srednje šole. Tako dobila celjska in ljubljanska II. realna gimnazija klasične vzporednice, na III. realni gimnaziji v Ljubljani se ustanove ženski oddelki, ljubljanska uršulinska in mariborska nižja mešana gimnazija pa se spremenita v popolni srednji šoli.

Tajniško poročilo je podal g. dr. Ilc, ki je ugotovil, da je društvo v minulem poslovnem letu storilo vse za

A. Birabeau:

Kosilo zaljublencev

»Vil Vil«

»Jaz! Jaz! Me mar niste pričakovali?«

»Seveda. Toda bilo je prelepo: bal sem se. Nikoli se ne upam verjeti vnaprej v srečo. Nikoli ne rečem: »V nedeljo grem pa na deželo...«, pravim: »Če bo v nedeljo lepo...«. Komaj četrtek je danes, toda kako lepo je: Tukaj ste! Obožujem vas. Še nikoli niste bili tako lepi. Svetloba moje sobe čudovito pristojna vaši polti...«

»Torej...«

»Torej, treba bo priti zelo pogostoma. Prišli ste... Ah, kako razumni ste!... Obožujem vas, obožujem vas, obožujem vas!«

»Toda ne kričite vendar tako močno!«

»Vsemu svetu razglasim to!... Sicer pa ni nikogar doma pri nas. Lahko si mislite, da sem vsem dal prosto. Rekel sem jim, da moram iti na deželo in sem jim dal — po sili — prosto. Lepo je, jasna neba vzbuja željo, pogledati, kako teče reka. Moj sobar ima majhen motorček — prav res, draga! Odpeljal se je s kuharico s 70 km na uro po Versailleski cesti. Danes sem sam gospodar doma, redek in si jaje občutek! In lahko kričim na vse grlo, da vas obožujem, nihče drugi ne bo slišal tega kot vaša ušesa, ljubljena moja, in ti zidovi; toda ti to že vedó, saj sem jim že dostikrat povedal.«

»Kakšnega tepčka se delate!«

»Prav imate. Ves sem omotičen od sreče in veselja. Sreča: kosil bom z vami!«

»Saj ste me dovolj dolgo prosili!«

»Pri meni, doma!«

»Ne moreva se razkazovati v restorani!«

Saj to ni očitek, gospa!... Nasprotno! Toda mogoče boste prav slabo jedli: sam sem šel na trg. Sam sem tudi pogrnil mizo: gotovo bo manjkalo tam vse polno stvari. Zato sem pa postavil tja dva kozarca...«

»No in...?«

»Če me imate kaj radi, bo eden odveč. Sicer pa bova že uredila to: moj kozarec ni velik, zato bom pil iz vašega.«

»No, no, malce pameti!«

»Le pomirite se: manj drzen sem kakor je videti. Mnogo govorim, toda to je zato, da si prikrivam, kako sem razburjen. Govorim kakor mladenič pri dvajsetih, ki ga najsijajnejši uspehi pri ženskah nič ne začudijo. Toda jaz jih imam že pet in trideset. Vem, da je vaša navzočnost zame čudovita sreča in roke se mi kar boje dotakniti se vas. Le pogledajte, kaj sem si zapisal na koledar: »Četrtek, 8. aprila. Če bo hotela, vzklji velika ljubezen...« — Bo hotela?«

»Mislija sem, da ste me povabili na kosilo.«

»Seveda za mizo. Naprej vam povem gospa: to je kosilo zaljublencev. Same medjedi in posladki. Samo prigrizki in sladkarije. Stvari, ki niso napoti, če se hočeš poljubljati med jedjo.«

»Ah!«

»Ne bi si bil upal ponuditi vam telečjo pečenko s pečenim krompirčkom! To tembolj, ker, da po pravici povem, bi tega tudi speči ne znal!... In zelo sladkega šampanjca. Saj ga imate radi?«

»Blazno.«

»Prepričan sem bil. Saj še ni tako dolgo, ko ste bili še majhno dekletce. In zelo se mora peniti, kajne?«

»Ah, seveda. Šampanjec, ki se ne peni, je kakor bi bil bolan.«

»Natočim vam veselega šampanjca.«

»Nekdo je pozvonil.«

»Ne bojte se. Sladoledar je.«

»Bo tudi kaj sladoleda?«

»Vanilija, maline, razni sadeži in krema Chantilly.«

»Poguba za mojo dušo.«

»Grem odpret.«

Gre iz sobe. Ona brska po majhni torbici, potegne iz nje škatlico z lepilom in si z rdečilom malce namaže ustnice; kaj naj bi sicer počela ženska, če ostane sama? Toda dolgo ga ni nazaj. In ko se vrne, ne nese pod pazduho posode s sladoledom. Nič nima v rokah: samo globoka guba se mu je zarezala v čelo. Glas zveni kakor v zadregi, njegove kretnje so nerodne.

»Ljubljena moja...«

»No torej?«

»Ni bil sladoledar.«

Očitno ga nekaj tare.

»Tako!... Kdo pa je prišel?«

»Prišel... prišel je moj sin.«

Sina ima?... Ej, seveda. Povedal ji ni bil tega, naravno. Kadar dvoriš ženski, ji prav gotovo tega ne boš pripovedoval. — Vsaj spočetka ne. In potem, saj ima komaj pet in trideset let. Vitek je, ves blesteč: še mladenič. Če pripoveduješ, da si bil oženjen, da si se ločil, da si oče osemletnega fantiča, vse to te postara. In čisto po ne-

potrebem. Nič več nisi svobodni, zapekljivi neznanec; dobiš nekako resnost, nekako težo; postaneš gospod, ki je že sklenil življenje, ki ima dolžnosti, obveznosti... prav nič prijetne reči. Bedasto je, toda tako je: morebiti bi to celo zadržalo kako žensko, da ti ne postane ljubica. Torej jasna stvar, o tem mi ni pripovedoval.

»In po kaj pa je prav za prav prišel vaš sin?«

»Prišel je... prišel je na kosilo.«

»Kako?«

»Njegov dan je.«

»Njegov dan?«

»Enkrat na mesec imam pravico do sina. Otrok je pri materi. Vsak mesec mi ga pošlje na določeni četrtek... Popolnoma sem bil pozabil, da je danes njegov četrtek! Ko sva se oni dan dogovorila za to kosilce, in ste mi dejali: »Pojutrišnjem, če hočete, bom prosta«, sem bil čisto zmešan od veselja, da nisem mislil na nič drugega!... Sicer pa itak na to nikoli ne mislim. Navadno me spomni kuharica nanj. Ta prismođa bi bila pa res lahko... Sicer je res, da sem ji dejal, da odpotujem, gotovo je mislila, da sem obvestil malega. Bog pomagaj, kako je vse to nerodno!«

»Saj ste ga poslali domov?«

»Ne.«

»Ah!«

»Mat ga je kakor po navadi pustila samega pred vrati in dečko sam gre po stopnicah navzgor. Toda... vprašal sem ga... odpeljala se je z avtom v prijateljski družbi za ves dan.«

»Ah!«

Seveda, torej kaj pa želite naj pa bil storil s tem fantom? Tega seveda ne ve-

izboljšanje gmotnega položaja profesorjev. Za posameznike je interveniralo v premenljivih primerih. Zavzemalo se je tudi za tiste mlajše profesorje, ki služijo sicer stalno v Ljubljani, dodeljeni pa so zunanjim zavodom, in že po več let prejema osebne doklade po II. razredu. Tudi glede napredovanja v III./2. položajno skupino je društvo interveniralo. Udeležilo se je več skupnih nastopov državnega uslužbenstva in raznih kulturnih manifestacij. Mnogo dela je dala skrb za izdajanje slovenskih šolskih knjig.

Blagajniško poročilo je podal g. dr. Novak in je bilo prav tako kot tajniško poročilo soglasno s pohvalo odobreno. Nato je bila sprejeta resolucija, po kateri naj prosvetno ministrstvo kar najprej izda novelo k zakonu o srednjih šolah.

V ti noveli naj se predvsem uvede spet tridesetletna službena doba za profesorje in avtomatsko napredovanje, tako da bi prišel vsak profesor po 20 letih službe v III./2. skupino. Po 20 letih službe naj se zniža učna obveznost na 16 ur na teden. Šolska uprava naj se poenostavi, šolnino naj v prihodnje pobirajo davčne uprave. Profesorji naj prejmejo posebne doklade in nagrade za tečajne, sprejemne in privatne izpite, za šolske obvezne izlete in nadure. Upoštevati je pri do-

ločevanju učne obveznosti razredništvo, upravljanje zbirk in popraviljanje zvezkov. Direktorjem in služiteljem naj se prizna brezplačno stanovanje, razsvetljava in kurjava. Brez krivde upokojeni ali odpušteni profesorji naj se vsi sprejmejo nazaj v službo in naj se jim vsa izgubljena leta vštejejo za skupine in položaj. Razen tega naj bi se izboljšal položaj še raznim profesorjem v posebnih službah.

O »Profesorski samopomoči«, tem koristnem vzajemnem podpornem skladu, je poročal profesor g. dr. R. Perharc. Sklad ima zdaj nad 82.000 din glavnice in 497 članov.

Zborovalci so med drugim sklenili tudi, da bo treba ukreniti potrebne korake, da se profesorski stan obvaruje žaljivih in nestrokovnjaških obravnavanj in napadov po časopisih in drugod v javnosti.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika g. Franc Grafenauer, za podpredsednika gg. dr. Adolf Pečovnik in Alfonz Gspan, za tajnika g. J. Švajger, za blagajnika za g. dr. Fran Novak.

Zborovanje je pokazalo živahno delovanje društvenega odbora, ki je krepko in odločno zagovarjal stanovske profesorske koristi in se tudi v prosvetnem in sicer javnem delu koristno udejstvovalo.

Na počitnice

Bliža se čas počitnic. Še nekaj dni in šole se bodo zaprle. Deca bo prosta in nastopil bo čas splošnega odpočitka. V naša letovišča bodo po večini prišli petični tuji in jih zasedli. Za nas, državne uradnike in upokojence s skromnimi mesečnimi dohodki draga letovišča sploh ne pridejo v poštev. In vendar smo tudi mi živo potrebni odmora, odpočitka v prosti naravi in razvedrila, če hočemo še naprej ostati zdravi in sposobni za delo. Pod pritiskom razmer smo pa po večini prikovani tudi o počitnicah na svoj dom.

Tistim pa, ki so si med letom odtrgovali od ust ter si prihranili potrebno vsoto za počitnice, ki jih žele preživeti vsaj nekaj dni na morju ali na Gorenjskem, priporočamo obisk naših zadrugnih počitniških postojank.

Zveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev ima v Kaštelu Starem, ki je oddaljen z vlakom komaj 30 minut od Splita, krasen hotel z izredno lepim in velikim parkom. Prav tako poseduje Zveza svoj hotel v Ulcinju, ki je po legi najlepše mesto na južnem Jadranu in ima prekrasno peščeno obalo. V Martuljku, pod prekrasno Martuljkovo gorsko skupino, ne daleč od Kranjske gore, leži Zvezin »Dom Mihaela Vošnjaka«, ki ima najmodernejši komfort ter poseben bazen za kopanje na prostem.

Cene v navedenih hotelih in letovišcih za naše žepe sicer niso ravno

nizke, vendar imamo drž. uradniki — zadrugarji znaten popust.

V Gozdu - Martuljku od 75 do 95 din, v Ulcinju od 75 do 85 din in v Kaštelu Starem od 57 do 97 din. V navedenih cenah je vključeno stanovanje in hrana (a la carte), razne takse in je vračunan že tudi odstotek za postrežbo. Hrana: zajtrk, kosilo in večerja. Otroci v starosti od 3 do 10 let, plačajo polovico. Državni uradniki, člani zadrug državnih uslužbencev, uživajo od pravkar navedenih cen 25 % popusta. Pravico do popusta pa imajo le tisti člani nabavljalnih zadrug, ki so včlanjeni že najmanj 3 mesece, so že v celoti vplačali delež in nakupujejo svoje potrebščine v zadrugi. Ako ne bi bilo v hotelu razpoložljivih mest in bi moral zadrugar stanovati privatno, se vendar lahko hrani v hotelu s pravico do 25 % popusta. Pravico do popusta imajo tudi družinski člani, bratje in sestre ter starši zadrugarja, ako jih ta tudi resnično vzdržuje. V času izven glavne sezone (t. j. pred 15. junijem in po 15. septembru) so cene za 25 % nižje od spredaj navedenih. Vsak zadrugar pa se mora legitimirati s predpisano izkaznico, ki jo prejme v svoji zadrugi.

Obleke kemično čisti, barva, pilsira in lika tovarna J. O. S. REICH.

ste, ej? Jaz tudi ne. Onadva tudi ne. Njuna pogleda sta izražala enako potrnost. In niti sluge ni pri roki, da bi bil malega peljal na kosilo v gostilno! Pa to že ne bi bilo posebno lepo...

Dejal je: »Torej, naj pa je z nama...«

Toda rekel je to zelo plašno. In ko je ona malce jezna vzdihnila »oh!« kar se je čulo kakor ugovor, ni več vztrajal. Kakšno pa bi neki bilo njuno kosilo zaljubljenec s tem otrokom med njima! Si morete to predstavljati?... In kaj naj bi pa nato storila z njim? Morebiti bi bili morali iti vsi trije, dečka bi držala oba za roke, mešat prah na bulvar, vse do večera, kakor kaka meščanska dvojica! Lep ljubzenski sestanek, prav res!

Ona obleče plašč, si posadi klobuk na glavo. On zavzdihne:

»Ah, pa vendar ne mislite oditi?«

»Kaj pa naj bi po vašem storila drugaga?«

Na mizi je ostal beležni koledar odprt: »Četrtek, 8. aprila. Če bo hotela, vzklije velika ljubezen...« Ni bila ona tista, ki ni hotela...

Vzame svinčnik in začne prečrtavati stavek. Zaustavi ji roko. Ah, zaustavi jo! In reče ji tisoč naglih, boječih besedi: saj se ni nič končalo, kajne da ne? Neprijetna zapreka pač, jutri jo obišče, dogovorita se za drug dan, obožuje jo, samo njo ljubi na svetu, samo... Ona mu odgovarja: »Seveda, seveda... prav gotovo... to se razume...« Toda on dobro čuti, da se je nekaj zlomilo. Če se na odru podre samo kos slikane stene, je najlepši prizor skažen. Če je ženska prišla, da se vda, ne bo nikoli

odpustila ljubimcu, če mora oditi, ne da bi jo bil vzel...

»Na svidenje prijatelj... kmalu se vidiva, je že tako... Pomislite, da vas čaka sinko že dobrih deset minut v prednji sobi!« In odšla je.

»No torej, le noter... le noter, kar vstopi...«

Osem let, drobno, slabotno telesce, blede lica in velike oči. Gre proti očetu, da bi ga poljubil, toda oče, s čelom naslonjen na šipo, gleda na cesto, kjer se nekdo naglo oddaljuje in se niti ne obrne... In nato prične oče kaditi. To se pravi, da vzame cigareto, pusti da mu ugasne in jo nato izpljune.

»Ah, kako lepo obleko imaš očka.«

Zelo lepo obleko, to je res: domačo haljo, čisto novo. Toda če govoriš o nji, se nehote spomniš na razlog, zakaj si jo oblekel.

»Bolje bi bilo, da se obrišeš pod nosom, namesto da govoriš take neumnosti!«

»Ah...?«

In nato nekaj minut živčnega korakanja po sobi.

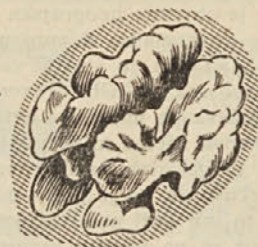
»Si lačen?«

»Sem, očka.«

»No torej, kar sedi za mizo.« — Sam nima več teka. Lahko si mislite!...

Toda otrok strmi v to mizo, (tako majhno, postavljeno v delovni sobi — vse druge četrteke kosita za veliko mizo v jedilnici — to mizo, kjer so položene cvetice po rožnatem prtu, ogleduje steklene krožnike, kjer leže zanimivo pisane sladice, te krožničke, kjer se gromadijo posladki, te

Pri orehu jedrce.

Nraženo sladno jedro pa vsebuje
Kneippova sladna kava

Vestnik

Vabilo na sodelovanje. Med drž. uslužbenci in upokojenci je nešteto strokovnjakov, ki so večji pisarji. Vsi ti bi mogli tovarišem in javnosti povedati mnogo zanimivega iz svoje stroke, pa tudi stvari splošne važnosti. Če bi vsaj del teh sodeloval pri svojih stanovskih glasilih, bi bila le-ta polna izbranega tehtnega gradiva. Zato vnovič najljubneje vabimo vse tovariše, naj se uvrste v krog naših sotrudnikov. Prispevajo naj listu načelne, strokovne, stanovske članke ali krajše sestavke, prav tako bi pa potrebovali poročila o delavnosti naših organizacij, strokovnih in gospodarskih, dalje tudi vesti osebnega značaja kakor tudi spise, ki se tičejo splošnih vprašanj, zanimivih za vsakogar. Le s sodelovanjem kar največjega števila tovarišev raznih strok in panog, bo mogoče obdržati »Naš Glas« na stopnji, ki mu pristoji kot edinemu skupnemu slovenskemu glasilu aktivnih in upokojenih drž. uslužbencev.

»Naš Glas« in njegovi odmevi. V svoji številki od 1. junija je mariborski »Ujedinjeni železničar« objavil v celoti članek »Deljena družinska pokojnina«, ki ga je prinesel nedavno naš list. Uredništvo dostavlja, da se z vsebino članka, ki je res utemeljen, popolnoma strinja.

Premestitev s pristankom ni premestitev na prošnjo. Že zadnjič smo poročali, da je državni svet v nekem primeru razsodil, da premestitev uradnika, ki dá pristank na premestitev, ni premestitev »na prošnjo« temveč je prava premestitev »po službeni potrebi«. Zato gre takemu premeščenemu uradniku tudi pravica do povrnitve potnih in selitvenih stroškov, čeprav bi bilo v premestitvenem odloku drugače odrejeno. Nedavno je spet državni svet enako odločil, ko je bil neki sodnik okrožnega sodišča s pismenim pristankom prestavljen v drug kraj, pa je vseboval ukaz o premestitvi napačno navedbo, da je dotičnik sam prosil za premestitev. Z razsodbo štev. 25.539/38. je državni svet razsodil, da gre premeščenemu sodniku pravica do povrnitve selitvenih stroškov, ker dejansko ni bil prestavljen na lastno prošnjo.

Sestanek bivših prekmurskih uradnikov. V vencu prireditev »Prekmurskega tedna«, ki bo v drugi polovici junija v Murski Soboti, je določen tudi sestanek bivših državnih in drugih javnih uslužben-

cev, ki so po osvobojenju služili v Prekmurju. Sestanek naj bi bil po prvotnih načrtih v soboto, 24. t. m. zvečer in bo združen s pisanimi družabnim in zabavnim večerom na razstavišču. Upati je, da se bo tega prijateljskega sestanka udeležilo kar največ nekdanjih uradnikov in drugih javnih uslužbencev, ki so služili v Prekmurju.

Naraščanje draginje. O tem je »Učiteljski tovariš« obširno pisal v članku, iz katerega ponatiskujemo samo ta-le odstavek: »Naraščanje draginje in nizki prejemki uprashačajo državne uslužbence vedno bolj in bolj. Plače ne dosegajo eksistenčnega minimuma, saj zasluži nižji uradnik komaj za najnujnejše — za golo življenje, — za hrano in stanovanje. Posebno v družinah z več otroki je težko, ker se ne morejo dostojno hraniti, oblačiti in morajo pogosto stanovati v nezdrujivih prostorih, ker ne zmorejo drage najemnine. Napravimo približno kalkulacijo! Uradnik v nižjih skupinah zasluži do 1500 din mesečno. Od tega plača 450 din za špecerijo, 120 din za mleko, 200 din za meso, 50 din za luč, 100 din za kurivo, 300 din za stanovanje in 300 din za malenkost = 1520 din. Za obleko, perilo, nabavo pohištva, knjige in za poset kulturnih prireditev ne ostane nič. Nič bolje se ne godi uradniku-samcu.«

Moderniziranje fin. kontrole na morju. Naša pomorska finančna kontrola bo že v kratkem dobila 10 novih motornih čolnov. Izdelala bo te čolne Jadranska ladjedelnica v Splitu in bodo imeli Dieslove motorje. S tem povečanjem plovnih edinic bo naši pomorski finančni kontroli omogočeno uspešnejše delo na Jadranskem morju.

Kolo žen zadrugark v Ljubljani. Pod pokroviteljstvom Zveze nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu prirede zadrugne ustanove državnih namešč. v Ljubljani, in to: Kolo žen zadrugark, Nabavljalna zadruga drž. usl., Hranilni in posojilni konzorcij drž. usl., Nabavljalna zadruga usl. drž. žel., Kreditna zadruga usl. drž. žel., Čebelarska zadruga usl. drž. žel., Splošna gospodarska zadruga usl. drž. žel. ZADRUŽNO PROSLAVO, ki se bo vršila v četrtek dne 22. junija t. l. ob 19. uri v dvorani glasbenega društva »Sloge«, Pražakova ulica. — Program bo izbran, zato ste iskreno vabljeni vsi cenjeni člani zadrugarji, zadrugarice in vaše spoštovane družine. — Vstopnine ni!

vore; dal mu je zavoj ilustriranih listov. »Na, zabavaj se! — sam je pa kadil smotko. Da je izpolnil popoldan, ga je peljal v kino; in ko je odložil otroka pred vrati hiše, kjer je stanovala mati, je z vso naglico veselo poklical taksi. Prav malo očeta, res...«

Danes je mali videl to okrašeno mizo, ta jedila, ki so se zdela, da so pripravljena za sladkosnednega otroka. Domislja si, da je... in od sreče se je razjokal.

Oče privzdigne malemu glavico, kjer teko po licih solze, in nežno mu tudi on reče:

»Torej me imaš rad, moj mali?«

»Ah, seveda očka!«

Tako zelo torej? Ah, tega ni vedel... Saj niti še zdaj prav dobro ne vč. Toda sluti. Otroško srce. Srce, ki se bilo žalostno, premnogokrat. Malček, ki se je čutil izgubljenega... Res, prvikrat vidi teh dvoje velikih oči, uprtih vanj s strahom, ki se že spreminja v zaupanje... mogoče je mnogo trpel mali, že... pobožal ga po glavi, z nerodno kretnjo — saj ni doslej znal ljubkovati drugega kakor ženske, kajne? Naučiti se mora, kako se poboža otrok... In z negotovim glasom pravi:

»Moj mali prijateljček, moj mali prijateljček...«

In ko obrne glavo — zakaj? Sram ga je, vidite! noče, da bi mali videl, kaj ima kar naenkrat v očeh — mu pogled obstane na odprtem koledarju na mizi. Dama, ki je odšla, ni prečrtala vsega stavka; zdaj se bere tam samo: »Četrtek, 8. aprila... vzklije velika ljubezen...«

In ta stavek si ponavlja, medtem ko so njegove že nerodno božajoče roke že skoraj potešile ihtečega fantka.

Dolžnosti in pravice drž. uslužbencev. Iz članka, ki ga je objavila beograjska »Narodna odbrana«, posnemamo sklepni odstavek, ki se glasi: »Treba je storiti vse, da bo drž. uslužbenec ves v službi države, ves državotvoren, država pa mu mora zato dati dostojen obstanek njemu in njegovi družini. Da se bo mogel drž. uslužbenec obvarovati vseh izkušenj, ga je treba dostojno nagraditi in mu dati neodvisnost, nato šele sklicevati se na njegov ponos, dostojanstvo in ljubezen do države in poklica. Takrat bo pravi državni uslužbenec in takrat bo država zavarovana. Ni se treba

bati večjih izdatkov, ker bodo z večjimi izdatki tudi pritekali večji dohodki v državno blagajno, če se odpravi vse, kar je nepotrebno in se že s tem olajša težka uprava, ki se vse bolj zamotava. Da se bo videl učinek dela drž. uslužbencev, bi bilo treba skrbeti, da se kar najmanj premešajo, državi bi se pa prihranili težki milijoni na stroških za premetitve. Državni uslužbenci so del državne osebnosti. Njen aktivni del. V njih se država občuti kot moč, če so na višini, ali kot slabost, če uslužbenci niso na višini poklica. Z njimi se država krepi ali slabi.«

Iz organizacij

Jubilej učiteljskega društva. V proslavo 70-letnega jubileja prvega učiteljskega društva na današnjem jugoslovanskem ozemlju so se vršile v Ptuj dne 11. junija velike slavnosti. Pred sedemdeset leti je bilo v Ptuj ustanovljeno prvo slovensko učiteljsko društvo, ki je še danes najstarejša učiteljska organizacija v vsi državi. Svečanosti so se udeležili zastopniki oblasti in raznih strokovnih in kulturnih društev. Člani upravnega odbora ljubljanske sekcije JUU so imeli že dan prej sejo v Ptuj, ki je obravnavala razna nujna stanovska vprašanja. Udeležili so se posvetovanj tudi predsedniki različnih okrajnih učiteljskih društev. Na slavnostnem zborovanju v nedeljo so pa govorili oblastni zastopniki in odposlanci tovariških organizacij. Po daljšem strokovnem predavanju je bil koncert, kjer je nastopilo več mladinskih pevskih zborov, nakar je sledilo stanovsko zborovanje. Popoldne so pa udeležniki napravili izlet v Haloze.

Zborovanje narodnih železničarjev. V dneh 23. do 25. junija bo XXI. državni kongres Združenja jugoslov. narodnih železničarjev in mornarjev. Občni zbor bo v Skoplju. Za udeležbo na zborovanju je dovoljen vsem članom organizacije šestdnevni dopust, ki se ne računa v redni letni odmor. Po zaključenem zborovanju bo odšlo zastopstvo zborovalcev na Kajmakčalan, da počasti spomin padlih borcev za domovino.

Zborovanje profesorjev. Jugoslovansko profesorsko društvo ima letos v dneh 6. in 7. julija svoj redni občni zbor v Sarajevu. Zborovanje bo v poslojpu narodnega gledališča. Na zborovanju bo več predavanj in strokovnih filmskih predavanj. — Dnevni red obsega tudi spremembo in dopolnitev društvenih pravil. — Hkrati bo v Sarajevu tudi redni občni zbor Kreditne in podporne zadruge profesorskega društva.

Upokojenec

Dom upokojencev. Ljubljanska mestna občina si je med drugim postavila tudi nalogo, ustanoviti za upokojence in rentnike — svoje občane poseben dom, ki naj bi tistim med njimi, ki nimajo sorodnikov, nudil prijeten, dostojen in miren dom. Za primerno oskrbnino bi vsak stanovalec v domu imel popolno oskrbo, to je stanovanje, hrano in vse drugo, kar spada k udobnemu življenju. Da ugotovi, koliko občanov obojega spola bi reflektiralo na sprejem v takem domu, vabi ljubljanska mestna občina upokojence, naj se do konca junija zgleda v mestnem socialno-političnem uradu v Mestnem domu, II. nadstropje, soba št. 4. Prijava je popolnoma neobvezna in bo služila zaenkrat samo v statistične svrhe.

Vprašanje zaposlitve upokojencev rešeno! Prejeli smo od prijatelja našega lista te-le hudomušne, vendar docela umestne vrstice: »Slovenski Narod« dne 23. maja poroča, da se je dne 22. maja vršila v Ljubljani anketa zastopnikov tujskoprometnih organizacij, voditeljev raznih šol itd., na kateri so razpravljali, kako bi odpravili pustošenje parkov in uničevanje javnih nasadov. Slišati je bilo mnogo stvarnih in umestnih predlogov, kako bi se otroci, dijaki, pa tudi odrasli vrnili vzgojili, da bi se odpravilo divje pustošenje in uničevanje javnih nasadov in naprav. Nekdo (imena poročilo ne pove) je omenil, »da bi bilo umestno, če bi upokojence, ki se sprehajajo po parkih, pozvali, naj bi opravljali nekakšno prostovoljno nadzorno službo in poučevali ter opominjali mladino, ki se pregreši nad nasadi.« — Torej upokojenci na plan! Ponuja se vam lepa prilika

zaposlitve! V ti prostovoljni nadzorni službi boste imeli tudi priliko vzgajati mladino k lepemu vedenju in nadoknaditi to, kar so drugi pri vzgoji zamudili. Zapomnite si pa, da je to »prostovoljna«, torej častna služba, da ne boste zahtevali kake odškodnine, ki je itak ne potrebujete. — Zahtevati pa moramo vsekakor od mestne občine službene čepice, kakor jih imajo n. pr. čuvaji mestnih nasadov, da nas le-ti čuvaji ne bodo — kot svoje konkurente — ovirali v izvrševanju našega novega častnega poklica.«

Iz organizacije zagrebških upokojencev. Na zadnjem občenem zboru zagrebškega Društva državnih i samoupravnih penzionarjev savske banovine, ki je bil konec marca v Zagrebu, je bila poslana razen udanostnih brzojavk Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. knezu Pavlu tudi pozdravna brzojavka g. dr. Vladku Mačku. Brzojavka ima naslednjo vsebino: »Upokojenci in upokojenke savske banovine Vas s svoje glavne skupščine pozdravljajo kot vodjo hrvatskega naroda in našega zaščitnika.« — Zborovalci so sklenili, da je treba delati za izboljšanje hudega gmotnega položaja staroupokojencev in poskrbeti, da se to vprašanje končno vendarle pravično reši. — Na zborovanju je bilo zastopanih po odposlancih 2700 zagrebških članov in 3442 zunanjih članov, skupaj torej 6142 članov. Pri volitvah je bil vnovič izvoljen za predsednika g. Ernest Grabarič, za podpredsednika pa g. Zvonimir Jambrec. Prvemu je društvo v znak zahvale oz. nagrade priznalo članstvo v posmrtnem skladu — kamor zaradi previsoke starosti ni mogel vstopiti — od dne njegove ustanovitve, ne da bi mu bilo

treba plačati razliko na članarini. Isto ugodnost je društvo priznalo svojemu finančnemu referentu g. Lovru Kalašiću. V društvu se ustanovi »Hranilna in posojilna zadruga«, kateri se dovoli znesek 50.000 din kot prispevek iz društvenega premoženja. Spremeni se naslov društva, da se bo odselel namesto »penzionera« uporabljala beseda »umirovljenika«. Glasilo društva se bo odselel imenovalo »Umirovljenik« namesto dosedanjega »Penzionera«. — Zborovalci so sklenili zaprositi finančno direkcijo,

naj se na čekovnih nakaznicah vselej točno navedejo vsi pok. prejemki, na odrezku naj se pa natančno navedejo vsi odbitki, da se odpravijo mnogoštevilne nepotrebne pritožbe in vprašanja upokojencev. Odpravi naj se kuluk za upokojence in prizna naj se vsem upokojencem brez izjeme rodbinska doklada za ženo. — Ustanovitev posebnega upokoješkega pogrebnega društva v organizaciji je za enkrat neizvedljiva, ker ne bi bila na razpolago mrtvašnica.

Zadružne vesti

Dom učiteljic. Začetek aprila je bil v Ljubljani osmi občni zbor zadruge »Dom učiteljic«. Najprej je bilo predavanje prof. A. Černejeve o posebnih vzgojnih nalogah v višji ljudski šoli. Nato sta poročala upravni in nadzorni odbor o svojem delu v minulem poslovnem letu. Zadruge je poglobila in nadaljevala svoje kulturno in gospodarsko delovanje. V Ljubljani oskrbuje zavetišče Marije Mehletove. Vnanje učence plačujejo prispevke v zavetišču, za 15 najrevnejših ljubljanskih učenk pa prispeva mestna občina. Za vzdrževanje zavetišča je zadruga prejela doslej podpore od ministrstva za socialno politiko, od banske uprave in raznih društev. Dolg za stavbišče zadruge po načrtu odplačuje. Lani je zadruga premoženje naraslo za več kakor 20.000 din. Pri dopolnilnih volitvah so bile z vzklikom vnovič izvoljene dosedanje odbornice, blagajničarki se je pa za njeno vzorno delo izrekla še posebna zahvala, kakor je načelstvo zadruge sprejelo za svoje vestno in nesebično delovanje vse priznanje. Končno so zborovalke sklenile, da bodo tudi v naprej sodelovale pri narodno-obrambnem delu. Zbirale bodo knjige in skrbale za obdarovanje šolarjev in potrebnih mater v narodno ogroženih krajih.

Zadružno zavarovanje. Večkrat smo že pisali, da je Zveza nabavljajnih zadrug drž. uslužbencev pred nekaj leti ustanovila zavarovalnico, ki zavaruje člane za starost, onemoglost in smrt. To naše zadružno zavarovanje je utemeljeno na vzajemni podlagi in ne teži za zaslužkom. Zato so zavarovalni pogoji izredno ugodni, premije so kar se le da nizko določene, varnost je pa popolna, ker jamči za zavarovanje Zveza sama z vsem premoženjem. Podrobnosti izvedo zadrugniki v zadrugnih pisarnah, kjer dobe tudi tarife in prospekte.

Zadružna prenočišča v Beogradu. V Beogradu ima naša Zveza nabavljajnih zadrug dvoje velikih zadrugnih prenočišč, in sicer v Dečanski ulici št. 12 in v Sarajevski ulici št. 26 (vhod iz ulice Miloša Pocerca). V prvem prenočišču stanejo sobe z eno posteljo 25 oz. 20 din na dan, postelja v sobi z dvema posteljama pa 17 do 22 din. V višjih nadstropjih in na dvorišče so sobe še cenejše. V Sarajevski ulici so pa enoposteljne sobe po 25 din, postelje v sobah, kjer je po več postelj, so od 18 do 22 din. Vračunana je kurjava in kopel, plačati je pa treba še občinsko takso 3 din od osebe. Te takse pa ne plačajo drž. uslužbenci, ki so prišli v Beograd po službenih opravkih.

Nove knjige

»Mladika.« V aprilski številki se nadaljuje Jahnova povest iz bohinjskega planšarskega in lovskega življenja »Trop brez zvoncev«. Razen te celoletne povesti ima številka še več krajših prispevkov v prozi, ki so jih poslali Joža Likovič, V. Winkler, Jože Dular, Ivan Vuk ter več mlajših pesnikov. Zanimiv je življenjepis slovenskega ameriškega poeta Ivana Zornana, enako bo pa zanimal tudi popis Napoleonovega pohoda čez Alpe. Nadaljuje se članek o znanem slovitem bakteriologu Kochu. V zaglavjih »Dom in družina«, »Dobra kuharica« in drugih so običajni pisani prispevki. — »Mladika« je gotovo najboljši slovenski družinski mesečnik in je tudi prav

lepo ilustriran. Stane za vse leto 84 din in se naroča v Celju, Mohorjeva tiskarna.

»Zdravje.« Četrta številka tega zdravstvenega mesečnika ima tole vsebino: Čuden zaslužek. — Dr. Bonač Ivan: Rak — važen zdravstveni problem! — Dr. F. G.: Skrb za oči mladine — nekdanj in sedaj. — Dr. F. G.: Pretres možganov. — Dr. F. G.: Pomenki o zdravlilih. — Zlato in dragi kamni v medicini. — Dr. F. G.: Par besed o samomoru. — Glasnik higienskih ustanov. — Od tu in tam. — Dobro da veš. — »Zdravje« se naroča v Ljubljani, Pred Škofijo 1, stane pa za vse leto samo 30 din. Prav skrbno urejeni in zanimivi list se sam priporoča!

Zdravstvo

Posebnostna dieta pri protinu in urinski kislini. Zdravnik dr. Hindhede v Kopenhavnu na Danskem je prišel do prepričanja, da je med živili, posebno prikladnimi za razkrojitev urinske kisline, v prvi vrsti krompir. Nato pride kruh (Grahamov kruh) in za njim sadje. Dieta krompirja, kruha in sadja je po naziranju Hindhedeja idealna hrana pri protinu; morebiti prenese ta dieta še majhne količine mleka. Hrana je poceni in učinkujoča. Dalje je Hindhede prepričan, da je voda, v kateri se je krompir kuhal, izborna sredstvo proti protinu. Pitje krompirjeve vode je že staro domače

sredstvo. Ugovor, da je krompir težko prebavljiv, se more lahko ovreči. Mi krompir premalo žvečimo, in zato priporoča Hindhede, da ga prej na krožniku z vilicami dobro stlačimo. Sicer to ni posebno lepo, a česa bolnik ne napravi, da si olajša svoje bolečine!

Beli zobje. Da si ohraniš blesk zob, jih odrgni enkrat ali dvakrat na teden s citronovim sokom, ki ima tudi to dobro lastnost, da zobno meso zdravilno vleče skupaj. V isto svrhu moreš izpirati usta z vodo, ki ji je primešan vodikov superoksid. (Iz »Zdravja«.)

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvu.

V Učiteljski tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najfinejšega večbarvnega tiska. V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.

Priporočamo tvrdko
M. TIČAR
LJUBLJANA
za nakup pisarniških
in šolskih potrebščin

Kralj. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ
LJUBLJANA DELIKATESE
SPECERIJA
Skrbna postrežba!

Telef. 2673

Najnižje cene
Sveže blago!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin t. z. z. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 4421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.